

Heimarættur móðurmálsins

– og hin mikli rithøvundaboðskapurin í 14. september næstseinasta leygardag

Í 14. september fyrir leygardaginn 15. september skrifar rithöfundin Jens Pauli Heinesen undir heitinum: »Gamlar sögur ið ganga aftur«. Ein af hesum sögum er, at stóru parur av SOSIALINUM í dag er á donskum máli. Jens Pauli Heinesen skrifar:

Her rundan um meg slóðast nú føroysku blóðini, Dimma og Sosialurin eisini. Prentsmiðjurnar eru munandi batnaðar hesi seinastu árin. At prenta blóð nú á dögum er einki afturfimti tí, tað var fyrr. Men tað syrgiliga og fyrr meg hugtunga er hent, at við hentleikunum verður føroyska málið meira og meira skúgvæð til viks og danskt sett í staðin fyri. Meginparturin av Dimmu og stóru partur av Sosialinum er í dag á donskum. Hetta er harmiliga afturgongd og hartil óneyðug. Her elga blaðstjórnarnir at taka sær um reiggj og geva málið okkara aftur sín fulla heimarætt.

Viðvíkjandi SOSIALINUM og avfotografering av donskum til ferri skal s'gast, at sum øllum lesarum blaðsins kunnugt, hev-

ur blaðið leingi havt tekniskar trupulleikar at dragast við, og afturat hesum hendi tað í vár, at arbeidssorkan á prentsmiðjunni, orsakað av sjúku, varð skerd við 50 pst. Komnir í hesa kreppustøðu, settu við okkum í samband við allar prentsmiðjur landsins — undantikin prentsmiðjan hjá 14. september, ið Føroya Prentarafelag hevur lýst blokku ímóti — fyri á fáa nakað av tilfarinum til blaðið sett eðrastadr. Tá prentsmiðjan hjá Norðlýsinum í Klaksvík er undantikin, so var svarð tað sama frá øllum hinum, og tað var stult og greitt nei, við teirri grundgeving, at tær høvdu meira enn nokk at gera.

Rithöfundin sigur tó, at prentsmiðjurnar eru munandi batnaðar. Jú, eisini allar prentsmiðjur eru nútíðarsgjórdar og aðrar eru tað fyrri eina part, men tá tað er um seting, er ikki nógv batnað. Unframt tær royndir sum vit sjálvi hava gjørt og sum eru nevndar omanfyri, kann nevast, at øll tey sum lesa føroysku blóðini, hava sæð lýsing frá P. f. Tinga-

krossi, har sægt verður frá at L'aðð Tingakrossur ikki kemur út, júst av hesi somu orsök.

Hetta er eisini orsøkin til at SOSIALURIN hevur gjørt brúk av møguleikanum at avfotografera danskt tilfar. Men Jens Pauli Heinesen skal ikki l'ggja í svøvnloysi av hesi orsök, honum til troyst skal sigast, at vit nú, smátt um smátt fara at vinna á hesum trupulleikum.

Rithöfundin er tungur í huga, sigur seg harmast og vera sorgarbundan av, at føroyska málið soleiðis verður skúgvæð til viks og danskt sett afur í staðin. Nógvi bendir tó á, at tað, at føroyska málið verður skúgvæð til viks, ikki er megin orsøkin til miklu sorgarljóð rithöfundans, men heldur er tað tað, at danskt mál verður sett aftur í staðin.

Soleiðis kann nevast, at SOSIALURIN í samfull 15 ár regluliga hevur prentað greinir á norskt, uttan at Jens Pauli Heinesen hevur látið um vón, og heldur ikki nú, hann skrifar um spurningin at geva málinum

fullan heimarætt, nevni hann hesar norsku greinir við einum einas á oði.

Og hvi nevni Jens Pauli Heinesen ikki, at Fólkaþýkingin móti EEC hevur latið norska blaðið »Dag og Tid« bera í hvørt hús í Føroyum?

Ellar er tað kanska at geva móðurmálinum fullan heimarætt?

Hvi nevni Jens Pauli Heinesen heldur ikki, at SOSIALURIN, eins og blaðið hann skrifar í — 14. september — av og á hava avfotograferað brot úr íslenskum blóðum?

Nei, tá norskt ella íslenskt verður sett í staðin fyri føroyskt, so tykist alt vera í lagi — tað verður ikki so mikið sum tikkið uppá tunguna, men verður danskt sett í staðin fyri føroyskt, so verða bæði himmal og hav sett í »bevegilsis«, tá eiga blaðstjórnarnir beinan vegin in at taka sær um reiggj og geva máli okkara aftur sín fulla heimarætt. Hvar er logikkurin? Kann ein koma til aðra niðursøðu enn hesa stuttu: *fanatisma*.

Rithöfundurin skrifar viðari um eitt ávíst handilsfelag — Vágur Design. Felagið hevur sjónskar danskar lýsingar á forsiðuni á Dimmu. Tá Jens Pauli

Heinesen hevur sæð hesar lýsingar so hevur hann spurt seg sjálfan: »Hvat treni er hatta, droymi eg ella droymi eg ikki, ert tú í Føroyum ella ert tú ikki í Føroyum?« Og rithöfundin endar grein sína við hesum orðum: »...tað besta eg veit at gera í lotuni er at ávara fólk og b'ðja tey um ikki at keypa frá Vágur Design, fyrr enn Vágur Design hevur lert fólkskikk og nýtir sama mál sum tað fólk, ið selt verður til.«

Vit he'ða tað ikki verða fyrri neyðni hjá okkum, at siga fólki, hvar tey skulu keypa og hvørjum tey skulu keypa frá, her munnu føroyingar vera vaksnir nokk, men tá Jens Pauli Heinesen vil, so skal hann eisini sleppa at verða »dadda« og sleppa at geva fólki eðð ráð. Hann kundi til dømis sagt fólki, um tey skulu keypa bókur, sum s'arvsfelagar hanaera í Rithöfundsfelag Føroya, hava skrivað og givið út á donskum máli, sagt fólki um hetta er at geva móðurmálinum fullan heimarætt, um hetta ikki er at harmas um — ja, um hetta ikki er at missa svøvnin av o. s. fr.

Ellar er hetta ikki so, er hetta bara ein óndur og illvorin dreymur?

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

UMBOD:

Upplýsingar um
Húsfólks-
ábyrgdartryggingar
fáast frá

KJARTAN DALSGAARD

ferðandi tryggingarmaður
á Tórgarði - Tórshavn
Telf. 129 40

Gevur sær sjálvum frammaná

Í 14. september fyrir týsdagin 18. september svarar Finnboi Isaksen viðmerkingum okkara í seinasta blaði. Hann skrifar: »Í hvorgum blaðnum (SOSIALINUM og Dimmalætting) verður tann veruleiki vistur aftur, sum eg f'ordi fram, at íslendingar hava flutt sitt fiskimark út.«

Viðvíkjandi pástandinum, at aðrir flyta fiskimarkið út, uttan mun til hvat vit gera, skrifar Finnboi Isaksen seinni í greinini: »Hetta verður eisini dyggiliga ásannað av blaðstjóranum á SOSIALINUM, sum gevur sær sjálvum frammaná við hesum orðum: »Hevur Finnboi Isaksen ikki gjørt sær greitt, at tann dag, bretar slaka við Ísland, flyta teir sitt egna fiskimark út.« Finnboi Isaksen heldur fram: »Hetta er júst tað, sum eg havi gjørt mær greitt.«

Samandáttur: Finnboi Isaksen hongur seg í, at tað sum hann hevur víst á, nevniliga tað, at íslendingar ongastaðni hava mist veiðurættindi, hóast teir longu hava flutt út, stendur ósvarað, men samstundis sigur hann, at hann hevur gjørt sær greitt, at tann dag bretar slaka við Ísland, so flyta teir út og reka íslendingar út av Heilandsleiðini og í Norðsjónum. Skulu orðini »geva sær sjálvum frammaná« yvirhoyvur brúkast, so megu tey brúkast her.

Tað prímera í spurninginum er, at Finnboi Isaksen, Erlend

ur, sum eg f'ordi fram, at íslendingar hava flutt sitt fiskimark út.«

»Hetta verður eisini dyggiliga ásannað av blaðstjóranum á SOSIALINUM, sum gevur sær sjálvum frammaná við hesum orðum: »Hevur Finnboi Isaksen ikki gjørt sær greitt, at tann dag, bretar slaka við Ísland, flyta teir sitt egna fiskimark út.« Finnboi Isaksen heldur fram: »Hetta er júst tað, sum eg havi gjørt mær greitt.«

Samandáttur: Finnboi Isaksen hongur seg í, at tað sum hann hevur víst á, nevniliga tað, at íslendingar ongastaðni hava mist veiðurættindi, hóast teir longu hava flutt út, stendur ósvarað, men samstundis sigur hann, at hann hevur gjørt sær greitt, at tann dag bretar slaka við Ísland, so flyta teir út og reka íslendingar út av Heilandsleiðini og í Norðsjónum. Skulu orðini »geva sær sjálvum frammaná« yvirhoyvur brúkast, so megu tey brúkast her.

Tað prímera í spurninginum er, at Finnboi Isaksen, Erlendur, sum eg f'ordi fram, at íslendingar hava flutt sitt fiskimark út.«

ur Patursson og aðrir tjóðveldismenn hava f'ort fram, at vit, fyrri at fáa veiðurættindi innan fyrri íslenska 50 fjórðinga mark, skulu halda okkum væl við íslendingar, gera teirra politikk til okkara — ja, gera felags landleið við teir. Og tí megu vit spyrja, hvussu ælar Finnboi Isaksen at tryggja føroyskum nótaskipum og føroyskum ídnaðarrolarum rettindi í Norðsjónum og á Hetlandsleiðini, tá tað er hent, sum hann hevur gjørt sær greitt, fer at henda?

Gerst hetta við, at vit einvíst og hardrent reka bretar út um 70 fjórðingar við Føroyar? Um Finnboi Isaksen heldur hetta verða leiðina til tess at tryggja føroyingum rettindi í Norðsjónum og á Hetlandsleiðini, so má spyrjast, hvi vit tá skulu liva eftir ávisari resept, ið fyriskrivur goi vniarlag, felags politikk og felags landleið við íslendingar, fyrri at fáa rettindi innan fyrri hjá teimum?

Hetta blaðtak hevur meir enn nakað annað pr'ogvað, at júst samráðingaleiðin er hin hollasta fyrri føroyingar, sum í longdini verður at geva okkum sum mest av rettindum, bæði her heima og á fjarleiðum.

Lýsið í Sosialinum

